

نسل کشی یا تهجیر
بررسی منابع ارمنی و ترک در مورد وقایع و جزئیات مربوط به
سال ۱۹۱۵

ویرسندگان
برمک بدودی
فهمیه نقی زاده
دکتر جهانگیر زای نور

سرشناسه	: بهبودی، برمک، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	: نسل کشی یا تهجیر: بررسی منابع ارمنی و ترک در مورد وقایع و جزئیات مربوط به سال ۱۹۱۵/نویسندگان برمک بهبودی، فهیمه نقی زاده، جهانگیر قلی پور.
مشخصات نشر	: کرج: آذرگان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ ص.: مصور.
شابک	: 978-622-6779-89-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: بررسی منابع ارمنی و ترک در مورد وقایع و جزئیات مربوط به سال ۱۹۱۵.
موضوع	: ارمنه -- قتل عام، ۱۹۱۵ - ۱۹۲۳ م. -- تاریخ نویسی
موضوع	: Armenians mascares, 1915-1923 -- Historiography
موضوع	: مساله ارمنه -- اسناد و مدارک
موضوع	: Armenian question -- Sources
شناسه اف رده	: نقی زاده، فهیمه، ۱۳۷۳-
شناسه خزود	: قلی پور، جهانگیر، ۱۳۵۴ -
رده بندی کسره	: DR۲۴۰
رده بندی دیویی	: ۹۵۶/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۱۲۵۲۸
آدرس: کرج، جاده ملا، ۴۳، ساختمان دیبا، واحد ۲۹ - کد پستی: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹	
عنوان کتاب: نسل کشی یا تهجیر: بررسی منابع ارمنی و ترک در مورد وقایع و جزئیات مربوط به سال ۱۹۱۵	

نویسنده: برمک بهبودی، فهیمه نقی زاده، جهانگیر قلی پور

مؤسسه نشر سیمرغ آسمان آذرگان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۹-۸۹-۰

چاپ و لیتوگرافی: چاپ پارمیدا

شمارگان: ۵۰۰

قیمت ۳۳۰۰۰۰ ریال

www.ketab.ir

فهرست

۷	مقدمه.....
	فصل اول: ارامنه در ساختار سیاسی - اجتماعی و اقتصادی امپراطوری عثمانی
۱۱	
۱۶	مسئله ارمنی.....
۱۸	تاریخچه وقایع ۱۹۱۵.....
۲۱	کشتار حمیدیه.....
۲۵	روایات انستان بزرگ.....
۲۸	نقش امپریالیسم آلمان در وقایع ۱۹۱۵.....
۳۱	فصل دوم: نسل کشی با تهجیر.....
۳۲	مضمون قانون تهجیر.....
۳۷	جابه جایی، نه اخراج و مانع از تجزیه طلبی.....
۳۹	تصویب قرار نامه کوچ اجباری و معاف شدگان از کوچ اجباری.....
۴۰	تدابیر اتخاذ شده در مورد ارمنی ها، کوچ داده شده.....
۴۳	اعترافات دولت مردان روس و ارمنی.....
۴۴	همگامی احزاب ارمنی با ترکان جوان علیه استبداد عبدالحمید.....
۴۹	کنگره اول آزادیخواهان عثمانی (پاریس فور، ۱۹۰۲).....
۵۰	کنگره دوم آزادیخواهان عثمانی دسامبر ۱۹۰۷.....
۵۲	مسئله ارامنه در مفاد معاهده های سور و لوزان.....
۵۵	
۵۶	مسئله اقلیت ها.....
۵۶	مصادره اموال توسط جمهوری ترکیه.....
۵۷	پیمان لوزان و وضعیت حقوقی آثار باستانی متعلق به ارمنیان.....
۶۴	فصل سوم: گزارش و استدلال های نسل کشی.....
۶۴	تداوم مسئله ارمنی در جمهوری ترکیه.....
۶۷	مهاجرت های اجباری آمار مهاجرین و کشته شدگان ارمنی.....
۶۹	اغراق در میزان تلفات و پدیده قحطی.....
۷۱	صحت و سقم تلگراف های طلعت پاشا.....

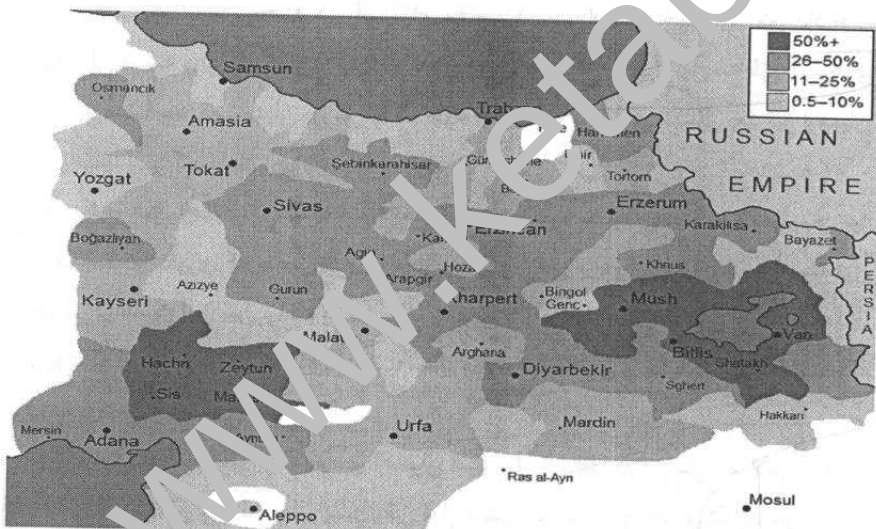
۷۴.....	شناسایی جهانی نسل کشی
۷۷.....	ترکیه و شناسایی قتل عام
۷۹.....	استدلال برخی مورخان ترک در توجیه عدم نسل کشی
۸۰.....	نتیجه
۸۲.....	گاهشماری روابط ارامنه با امپراطوری عثمانی
۸۴.....	منابع
۹۲.....	ضمائم و اسناد

www.ketab.ir

مقدمه

در این کتاب می خواهیم وقایع سال ۱۹۱۵ میلادی را، که بین ترکان عثمانی و ارمنه اتفاق افتاد را بررسی کنیم.

ارمنه معتقد هستند که ترکان عثمانی در اواخر حکومت خود، به خصوص سلطنت عبدالحمید دوم مرتکب نسل کشی علیه ارمنه شدند. حتی با تبلیغات وسیع رقم کشتن شدگان را بالغ بر ۱,۵ میلیون نفر گفته اند. آنها دلایل فراوانی را نیز در زمینه نسل کشی هم نوعان خود عنوان کرده اند. در مقابل ترک ها بخشی از سخنان اردنی ها را قبول ندارند و دلایل روشن و کافی برای رد نظر ارمنه دارند.

تراکم جمعیت ارمنه در ۶ ولایت شرقی امپراطوری عثمانی-۱۹۱۴م

بعد از حملات ترکان سلجوقی و پیروزی آنها بر بیزانسی ها در نبرد ملازگرد (۲۶ اوت ۱۰۷۱م)، ارمنه که تا به آن روز به خوبی با اعراب مصالحه کرده و با پرداخت جزیه مانع جنگ شده بودند، می دانستند که یارای مقابله با ترکان را ندارند. بدین منظور بسیاری از آنها

به قلمرو غربی بیزانس مهاجرت کردند. امپراطوری بیزانس نیز به خاطر هم کیشی و بیشتر از آن، ثروت ارامنه از آنها استقبال کرد. در این بین به علت ازدیاد ارامنه در قسطنطنیه و کسب پست های مهم در امپراطوری بیزانس، حتی چند ارمنی مانند میخائیل سوم، بازیل اول و لئوی پنجم نیز امپراطور بیزانس شدند.

با ظهور سلطان محمد فاتح در سال ۱۴۵۰م، به عنوان امپراطور عثمانی، ترکان به طرف قسطنطنیه راه افتادند تا آخرین دژ امپراطوری بیزانس را تسخیر کنند. به طوری که در سال ۱۴۵۳م توانستند قسطنطنیه را فتح کنند. در این بین مسیحیان به خصوص ارامنه بسیاری از ترس کوفت گردیدند و آن عده که باقی مانده بودند، منتظر بودند سلطان فرمان قتل عام را بدهد، اما سلطان محمد طی دستوری از همه شهروندان شهر خواست که سلطنت عثمانی را بپذیرند و در امان باشند؛ ولی که مسلمان نباشند. سلطان بعد از فتح شهر نام آن را به استانبول تغییر داد و دستور داد تا کلیسای سنت صوفی را تبدیل به مسجد کنند.

در این بین سلطان به عمد ر راستای مقاصد سیاسی خود، دستور داد همه دانشمندان، پیشه وران، بازرگانان را به استانبول کوچ دهند که یکی از این مناطق شهرهای ادرنه و بورسا بود که ارمنیان بزرگی را در خود جای داده بود. چند سال بعد نیز ارمنیان اجازه یافتند تا از کلیساهای خود استفاده کنند.

روند کوچ های اجباری ارامنه به استانبول طی دوره سلطان سلیم و سلیمان نیز ادامه داشت به طوری که بعد از فتح تبریز، ارامنه یا به دلخواه خود یا به اجبار به استانبول مهاجرت کردند. در این بین ارامنه به مشاغل مهمی نیز دست یافتند. لابی ارامنه به حدی مهم بود که آنها حتی پست های وزارتی مانند وزیر خزانه داری و خارجی را نیز تصاحب کردند.

حیات اجتماعی، مذهبی و اقتصادی ارمنیان استانبول تا اوایل قرن بیستم رادی؛ یعنی، قبل از جنگ جهانی اول، در چنین شرایطی قرار داشت. تا این زمان جمعیت ارمنیان ساکن استانبول در حدود ۲۵۰ هزار تن بود که موفق به احداث و سازماندهی ۴۷ کلیسا، ۶۴ مدرسه، ۳۰ چاپخانه، ۳۵۰ مؤسسه خیریه فرهنگی و ۲۵۰ روزنامه و نشریات دیگر شده بودند. از ۱۸۸۰م، در دوران سلطنت عبدالحمید دوم و در راستای سیاست های این پادشاه، از ورود ارمنیان به استانبول، که از کانونهای فرهنگی و روشنگری ارمنیان غرب محسوب میشد، جلوگیری به عمل آمد. در فاصله ۱۹۰۲-۱۹۰۸م متفکران و اندیشمندان ارمنی در طی نهضت مشروطه خواهی عثمانی با تشکیل احزاب خاص خود در صف مبارزان گروههای آزادیخواه استانبول قرار گرفتند. آنها دیگر آن ملت صادقه نبودند و حتی عده ای با تشکیل

گروههای چریکی و پارتیزانی در شرق امپراطوری به مبارزه با سلطنت برخاستند. بعد از شروع جنگ جهانی ترک ها به دلیل آنکه نسبت به ارامنه سوظن پیدا کرده بودند، آنها را مجبور به کوچ از مناطق شرقی کردند. در این کتاب سعی شده از چندین جهت به وقایع ۱۹۱۵ و روابط اواخر حکومت عثمانی با ارامنه نگریسته شود.

www.ketab.ir